

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

Dechový orchestr Prachatice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Anežka Vališová

Specializace v pedagogice, Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Vít Achenbrenner, Ph.D.

Plzeň, 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 25.6. 2019

.....
vlastnoruční podpis

ORIGINÁLNÍ ZADÁNÍ PRÁCE

OBSAH

ÚVOD	4
1 VELKÝ DECHOVÝ ORCHESTR	6
1.1 VELKÉ DECHOVÉ ORCHESTRY JIHOČESKÉHO KRAJE	9
1.1.1 Dechový orchestr ZUŠ Český Krumlov	9
1.1.2 Dechový orchestr ZUŠ Dačice	10
1.1.3 Dechový orchestr KuFr Klatovy	11
1.1.4 Dechový orchestr ZUŠ Vimperk	11
2 HISTORIE ZUŠ PRACHATICE	19
2.1 VZPOMÍNKA NA HUDEBNÍ ŠKOLU OČIMA PANA FRANTIŠKA JANČÍKA	21
3 HISTORIE DO PRACHATICE	23
3.1 VZNIK DECHOVÉHO ORCHESTRU PRACHATICE	23
3.2 JAN MARKOVEC	24
3.3 ORCHESTR POD VEDENÍM VÁCLAVA FRANZE	26
3.3.1 Václav Franz	26
3.4 ODCHOD ZE ZUŠ A VZNIK OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ	27
3.4.1 Vyjádření ředitele ZUŠ	29
4 KONCERTY A ZÁJEZDY	31
4.1 SLAVNOSTI SOLNÉ ZLATÉ STEZKY PRACHATICE	33
4.2 FESTIVAL DECHOVÝCH ORCHESTRŮ PRACHATICE	34
4.3 ČERMÁKOVO VYSOKÉ MÝTO	36
4.4 VÁNOČNÍ KONCERTY	37
4.5 ZLATÍ TRUBAČI	37
5 SOUČASNOST DECHOVÉHO ORCHESTRU	38
5.1 TOP BAND	39
5.2 SEZNAM ČLENŮ VELKÉHO DECHOVÉHO ORCHESTRU	39
ZÁVĚR	42
RESUMÉ	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	44
PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Téma Dechový orchestr Prachatice jsem si vybrala z toho důvodu, že sama podobný orchestr navštěvuji. Již několik let hraji v Dechovém orchestru ZUŠ Vimperk, pod vedením kapelníka Petra Staňka. Nezačala jsem hrát v útlém věku jako většina členů, ale přišla jsem do orchestru až ve svých osmnácti letech. Jsem za to ráda, protože díky tomu, že jsem začala hrát až jako dospělá, jsem měla na hru od počátku jiný pohled, a od začátku jsem si toho vážila. Když mi bylo šest let, začala jsem hrát na zobcovou flétnu, o dva roky později přešla na flétnu příčnou. Jako asi každé malé dítě jsem hru na svůj hudební nástroj nenáviděla. V osmé třídě má matka povolila a svolila k tomu, abych s hrou na flétnu skončila

V šestnácti letech jsem po vzoru mého otce začala poslouchat metalovou hudbu, a přihlásila se do ZUŠ na elektrickou kytaru. Nehrála jsem však Metallicu, jak jsem původně předpokládala, protože můj pan učitel Jan Kopf byl zatvrzelý jazzman. Od začátku po svých žácích chtěl aby se naučili improvizovat, za což jsem mu dodnes vděčná. Založil se svými žáky kapelu Houska Jazz, se kterou jsme se v roce 2014 dostali až do ústředního kola soutěže ZUŠ v Litvínově. S touto kapelou jsme začali jezdit na Nové Hutě, kde mívá soustředění dechový orchestr. V dopoledních hodinách jsme cvičili na kytary, a v odpoledních hodinách poslouchali zkoušky orchestru. Tehdy mě poprvé začalo mrzet, že jsem v orchestru nezůstala. Když jsem se s tím svěřila panu kapelníkovi, za týden mi přinesl zapůjčenou flétnu, pochodové knížky, a posadil mě mezi flétny. A tím to vlastně celé začalo.

Houska Jazz pokračovala dál, ale jelikož jsme tam byli tři kytaristé a jen jeden dechový nástroj, vzrostla má touha ke hře na tenor saxofon. Občas jsem sice hrála v kapele na flétnu, ale ta nebyla tak slyšet, navíc nebyla tak atraktivní jako saxofon. Když jsem na mém maturitním plese mluvila s Petrem Staňkem, který tam hrál společně se svou kapelou De Facto, historie se zopakovala. Půjčil mi svůj vlastní saxofon, vysvětlil mi princip plátku, dal mi tabulku hmatů, a hned po měsíci už jsem v orchestru seděla v sekci saxofonů. Díky kapelníkově spontánnosti a nadšení pro jakýkoliv nápad, jsem se jako samouk, po třech letech hraní na saxofon, dostala na plzeňskou konzervatoř.

Dechový orchestr obecně, je podle mě zcela jedinečné a výjimečné uskupení. Není to kroužek, který skončí odchodem na vysokou školu. Bývalí členové se spolu stále scházejí, jsou nejlepšími přáteli, i když už dlouho orchestr nenavštěvují. Současní členové se scházejí i mimo orchestr, jezdí spolu na koncerty, výlety i dovolené. Já osobně jsem našla opravdový koníček a věc, kterou se chci jednou živit. A to díky Petru Staňkovi, který obětuje orchestru veškerý čas již 25 let, a je ochoten začínat znovu a znovu, s každou obměnou generace, a za to mu patří veliký dík!

O vimperském orchestru toho ale bylo řečeno již mnoho, na rozdíl od toho prachatického. Dalo mi velikou práci sehnat jakoukoliv informaci, protože historie tohoto orchestru není nikde sepsána, a je jen málo lidí, kteří si ji pamatují. Prachatický orchestr si vždy vybavím jako skvělou a veselou partu v modrých stejnokrojích, která byla kvalitou zcela vyrovnána všem ostatním jihočeským orchestrům. Bohužel ho nečekala tak světlá budoucnost, a v současné době skoro nevystupuje.

První část mé práce se zabývá dechovými orchestry obecně. Snaží se popsat fungování orchestrů, jejich obsazení a repertoár. Seznamuje čtenáře s velkými dechovými orchestry jižních Čech, které fungují pod základními uměleckými školami. V druhé polovině práce se nachází historie ZUŠ Prachatice a postava Jana Markovce, který se významně podílel na hudebním dění tehdejšího okresu Prachatice. Zbytek práce je pak zaměřen výhradně na Dechový orchestr Prachatice, na jeho historii i současnost, a snaží se popsat důvody jeho odchodu ze základní umělecké školy.

Hlavním cílem kvalifikační práce je ukázat, že právě dechové orchestry mají obrovský podíl na budoucím životě mnoha muzikantů. Nejenom v Jihočeském kraji, ale všude po celé republice.

1 VELKÝ DECHOVÝ ORCHESTR

Velké dechové orchestry (v obsazení 50 – 80 hráčů) často bývají zaměřovány s malými dechovými kapelami (10 – 20 hráčů), které jsou repertoárově zaměřeny na polky a valčíky, tedy na tradiční žánry. V minulosti byl tradiční žánr využíván u vojenských hudeb a posádkových kapel, velkou historii dechových kapel můžeme najít také v hornických městech. Současné velké dechové orchestry jsou však zaměřené hlavně na koncertní dechovou hudbu, která nemá již nic společného s klasickou „lidovkou“.

V klasickém obsazení VDO¹ nenajdeme žádné smyčcové nástroje, jako v orchestru symfonickém, zároveň se však dává důraz na vyvážený symfonický zvuk. Jak již název napovídá, orchestr je složen převážně z dechových nástrojů, rozdělených do dvou skupin. Žest'ových a dřevěných. Dále se zde nacházejí nástroje bicí. Při nedostatku doprovodných nástrojů se může v obsazení objevit také basová kytara, zřídka harfa nebo klavír.

Nástrojové obsazení klasického velkého dechového orchestru²:

1) melodické nástroje

- a) dřevěné dechové nástroje: pikola, flétna, hoboj, anglický roh, klarinet Es, klarinet B, alt saxofon, tenor saxofon³
- b) žest'ové dechové nástroje: trubka, křídlovka, baskřídlovka (tenor), eufonium (baryton)

2) doprovodné nástroje

- a) harmonické nástroje: lesní roh, trubka Es, basová trubka B, pozoun, fagot, basklarinet, barytonový saxofon
- b) basové nástroje: basový trombon, basová tuba F, kontrabasová tuba B

¹ VDO – Velký dechový orchestr

² Hanáková, Jitka. *Dechová hudba a možnosti jejího využití v hudební výchově*. Brno, 2013. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

³ Saxofon se často řadí do samostatné kategorie nástrojů, mnozí lidé ho neradi řadí mezi dřevěné dechové nástroje, kvůli jeho materiálu. Altový saxofon většinou kopíruje party lesních rohů, tenorový saxofon party baskřídlovek, a barytonový saxofon mívá ve svých notách party pozounů a barytonů.

3) bicí nástroje

- a) bicí nástroje laditelné: tympány, zvony, xylofon, vibrafon, činely
- b) bicí nástroje s neurčitou výškou: bicí souprava, velký (pochodový)
a malý buben, triangl, kastaněty

Postavení orchestru se liší podle toho, zda je koncertní, nebo pochodové. Koncertní postavení kopíruje symfonické orchestry. Nástroje jsou podle sekcí uspořádány do půlkruhu kolem dirigenta. V prvních řadách sedí nástroje nejvyšší, v zadních řadách pak ty s hlubšími tóny. Nejdále od dirigenta jsou bicí nástroje a perkuse⁴. Detailní uspořádání je pak na zvukových preferencích dirigenta. Doprovodné melodické nástroje často sedávají na levé straně (z pohledu dirigenta) aby korpusy těchto nástrojů nebyly natočené na diváka, ovšem například vimperský orchestr posazuje tyto nástroje napravo. Důvodem opačného postavení byla spolupráce se skladatelem Jiřím Radou, jehož prioritou byl mohutnější zvuk žesťových nástrojů. Orchester tak hraje „naopak“ dodnes, a je svým mohutným zvukem proslulý.

Postavení pochodové musí být jiné z toho důvodu, že orchestr je v pohybu. Nastává tedy změna jak v postavení hráčů, tak v nástrojovém obsazení. Některé nástroje v pochodu nejsou kvůli své velikosti a váze, některé chybí z důvodu ztíženého hraní během chůze. Dále se některé nástroje vynechávají také proto, že v době vzniku pochodů neexistovaly, do tvaru se s nimi tedy nepočítalo (například saxofon). Vynechává se také většina bicích nástrojů, zůstává pouze pochodový buben, rytmický buben, a činely. V první řadě pochodového postavení stojí trubky, baskřídllovky, B klarinet a Es klarinet. V zadních řadách se pak dbá na to, aby byl zvuk rovnoměrně rozložen. Častou chybou bývá postavení bicích do poslední řady, nebo naopak jenom trubek do řady první.

V pochodovém postavení se dá využít také basových nástrojů, jako je helikon nebo suzafon⁵. Jsou to nástroje nahrazující tubu, určené především do pochodových

⁴ Obecně jsou nazývány perkusemi všechny bicí nástroje. V moderní hudbě se však bicí nástroje rozdělují na perkuse a bicí soupravu.

⁵ Určené především pro dechový orchestr, nikoliv pro orchestr symfonický.

formací, protože jsou uzpůsobené nošení při pochodu. Můžeme je vidět často ve vojenské pochodové hudbě, nebo u zahraničních orchestrů. U tuzemských orchestrů není jejich použití tak časté, tubisté většinou nosí klasickou tubu na popruzích. Důvodem bude náročná přeprava, a jistě také cena.

Repertoár současných velkých dechových orchestrů je velice pestrý. Zaměřený je především na produkci symfonické dechové hudby, na koncertní skladby, ale také na upravenou filmovou hudbu, či hudbu pochodovou.

V České Republice jsou orchestry nejčastěji pod záštitou ZUŠ⁶, méně často pak spadají pod města (z historického hlediska nejčastěji v hornických městech). Pod základními uměleckými školami většinou orchestry působí z toho důvodu, aby měli žáci školy nějaké uplatnění, a mohli se dále hudebně vyvíjet. Hra v orchestru je pro žáky velkým přínosem. Učí je souhře a rychlému zorientování se v notovém textu. Předpokládá se, že členové orchestru se ve hře na svůj hudební nástroj zdokonalují mnohem rychleji, než žáci, kteří chodí do ZUŠ jednou týdně „pouze“ na výuku. Být členem takového orchestru má i jiné výhody. Mladší žáci se rychleji začlení do kolektivu, mohou najít rádce a pomocníky mezi staršími hráči. Bývalí žáci školy mají zároveň možnost stále do orchestru docházet, hrát stále na svůj hudební nástroj i přesto, že se hudbou nechtějí živit. I přes generační obměnu se v takovém kolektivu tvoří upřímná přátelství, a současní i bývalí členové se stále scházejí i mimo orchestr. V poslední době je také přitažlivý moderní repertoár, díky kterému se stává hra v orchestru jistou prestiží, a děti nevnímají hru v orchestru jen jako podřadné hraní v „dechovce“.

⁶ ZUŠ – Základní umělecká škola

1.1 VELKÉ DECHOVÉ ORCHESTRY JIHOČESKÉHO KRAJE

1.1.1 DECHOVÝ ORCHESTR ZUŠ ČESKÝ KRUMLOV

Dechový orchestr ZUŠ Český Krumlov má velice dlouhou historii, v roce 2016 oslavil již 50 let od svého založení. V roce 1966 se o počátek orchestru zasloužil pan učitel Bohuš Staněk, který byl také jeho dlouholetým dirigentem – vedl jej až do roku 1994. Pan Staněk vychoval bezpočet vynikajících hráčů na lesní roh. „*Jeho studenti jsou všude a žijí se muzikou.*“⁷ Z počátku, kvůli plnému obsazení, v orchestru hráli také rodiče žáků, a členové různých jihočeských dechovek. Orchestr začal vystupovat velmi brzy po založení, na městských slavnostech, festivalech a soutěžích, a pořádal i své vlastní koncerty.

Po panu Staňkovi převzal dirigentské žezlo tehdejší ředitel ZUŠ Štefan Matunák. Ten založil obrovské těleso s názvem Junior Europa, kde byli hráči z hudebních škol ze Slovinska, Rakouska a Německa. Orchestr čítal na 120 členů. Pod jeho taktovkou orchestr odehrál mnoho koncertů hlavně ve Slovinsku. Štefan Matunák byl dirigentem až do roku 2001, poté se po osmileté pauze do orchestru vrátil nejen jako dirigent, ale také jako hráč na baryton.⁸

V roce 2001 se stal dirigentem pan učitel Pavel Havlík, který je vedoucím dechového orchestru dodnes. V dnešní době v orchestru hraje na 40 hráčů, členové jsou složeni ze současných i bývalých žáků ZUŠ Český Krumlov a ZUŠ Kaplice. V letech 1994 – 2013 orchestr úzce spolupracoval s dechovým orchestrem Hudební školy Slovenj Gradec. Má také několik ocenění ze soutěží MŠMT, v roce 2014 získal stříbrné pásmo ze soutěže v Letovicích. Z Čermákova Vysokého Mýta⁹ si v roce 2015 odvezl dvě ocenění, za sólové výkony, a za dirigování.¹⁰

⁷ Krumlovský dechový orchestr slavil 50 let - Českokrumlovský deník. *Českokrumlovský deník* [online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/krumlovsky-dechovy-orchestr-slavil-50-let.html

⁸ [online]. Dostupné z: <http://www.zus-ceskykrumlov.cz/do/>

⁹ Čermákovo Vysoké Mýto je prestižní soutěž VDO. Viz kapitola 4.3 Čermákovo Vysoké Mýto.

¹⁰ [online]. Dostupné z: <http://www.zus-ceskykrumlov.cz/do/>

V roce 2016 orchestr uspořádal setkání bývalých členů k padesátiletému výročí tělesa. Na společnou zkoušku a večerní koncert přišlo 35 bývalých hráčů, celkem bylo hráčů 75. Večer se v Městském divadle uspořádal společný koncert, který byl beznadějně vyprodán.¹¹

Jako většina velkých dechových orchestrů, i ten krumlovský vchoval celou řadu hráčů, kteří dodnes působí v předních českých orchestrech.

1.1.2 DECHOVÝ ORCHESTR ZUŠ DAČICE

Historie Dechového orchestru ZUŠ Dačice sahá do roku 1964, kdy jej založil tehdejší ředitel LŠU Bohumír Růžička. Byl vedoucím až do roku 1971, kdy orchestr svoji činnost ukončil. Díky Milanu Kubkovi a Zdeňku Míchalovi se činnost po pěti letech obnovila. Pan Milan Kubek je dirigentem dodnes, s pomocí Stanislava Kamínka. Jako asistent začal ve školním roce 2013/2014 působit také Ondřej Vaněk.

Dechový orchestr v Dačicích pořádá každé dva roky festival Fest Band Dačice, na který se sjíždí tělesa nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. V současné době v orchestru účinkuje na 50 hráčů, samozřejmě s pomocí bývalých žáků ZUŠ. Orchestr se zúčastňuje přehlídek a soutěží. Mezi největší úspěchy patří 8. místo na Německém poháru v roce 1991, a 3. místo v soutěži MŠMT v Kolíně v roce 1998. V roce 2014 získal zlaté pásmo v ústředním kole soutěže ZUŠ v Letovicích.

Dačické těleso vystupoval několikrát také v zahraničí, v Polsku, bývalé Jugoslávii, Rakousku, Německu, Švýcarsku, Francii. Vystupoval na společných koncertech s rakouskými orchestry Musik Verein Aigen a Blasmusik Thaya, stýká se také s rakouskou Musik Kapelle Langau. Spolupracuje s orchestry partnerských měst – švýcarským Urtenen-Schonbuhl a rakouským Gross-Siegharts.¹²

¹¹ Krumlovský dechový orchestr slavil 50 let - Českokrumlovský deník. *Českokrumlovský deník* [online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/krumlovsky-dechovy-orchestr-slavil-50-let.html

¹² Městský dechový orchestr ZUŠ Dačice. *Městský dechový orchestr ZUŠ Dačice* [online]. Copyright © 2011 [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: http://www.mdodacice.cz/?mn_page=3

1.1.3 DECHOVÝ ORCHESTR KUFR KLATOVY

Dechový orchestr mladých ZUŠ Klatovy vznikl v roce 1969 na tehdejší LŠU Josefa Kličky. Založil jej pan učitel Pavel Czayczyk, který velmi aktivně pořádal koncerty, zúčastňoval se s orchestrem soutěží a přehlídek, a velmi brzy jej v Klatovech proslavil.

Od roku 1977 vede orchestr pan dirigent František Kubaň, díky kterému si orchestr udržuje velmi dobrou uměleckou úroveň. Z prvních písmen jeho jména také vznikl název KuFr, kterým orchestr zprvu nazývali pouze jeho členové, v dnešní době již pod tímto názvem vystupuje.

KuFr vystupuje hlavně v Klatovech při městských událostech, účastní se každý rok Švihovského hudebního léta. V zahraničí vystupoval ve Francii, Švýcarsku, pravidelně koncertuje v bavorském lázeňském městě Zwiesel.¹³

1.1.4 DECHOVÝ ORCHESTR ZUŠ VIMPERK

Dechový orchestr ZUŠ Vimperk byl založen roku 1991 po úmrtí dirigenta Miroslava Plachého, který (společně s ředitelem školy Františkem Kovářem) založil první žákovský dechový orchestr, předchůdce orchestru současného. Vedení orchestru převzali učitelé Petr Staněk a Karel Škvřna. S příchodem nových dirigentů se změnilo obsazení, zvýšil se počet členů, a rozšířil se repertoár. Orchestr také začal osobně spolupracovat s dirigenty Jiřím Radou a Jaroslavem Dufkem, kteří nejenom že orchestru psali skladby na míru, ale také se podíleli na celém chodu orchestru.

První úspěch se dostavil po šesti letech, v roce 1997, kdy orchestr poprvé vyhrál v prestižní celostátní přehlídce dechových orchestrů Čermákovo Vysoké Mýto, a v současnosti zdobí vimperské již sedminásobné vítězství z této soutěže. V roce 1998 se stal absolutním vítězem celostátní soutěže vyhlašované MŠMT. „*V tomto roce také orchestr natočil nahrávku do soutěže Concerto Bohemia a jako vítěz byl orchestr pozván na koncert vítězů do Španělského sálu na pražském hradě, kde v přímém*

¹³ Základní umělecká škola Josefa Kličky - KUFR - Dechový orchestr. *Základní umělecká škola Josefa Kličky - Úvod* [online]. Dostupné z: <http://www.zusklatovy.cz/index.php/92-vyucujici/hudebni-obor/145-kufr-dechovy-orchestr>

*přenosu zahájil tento koncert slavnostním pochodem.*¹⁴ . V roce 2000 se orchestr zúčastnil mezinárodní soutěže v Děčíně. Účast na této soutěži orchestr zařadila mezi nejlepší dětské dechové orchestry v České republice.

Úspěchy orchestru od založení po současnost¹⁵:

1995 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň	3. místo
1997 – Čermákovo Vysoké Mýto	1. místo
1998 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň	1. místo
1998 – celostátní kolo soutěže MŠMT Kolín	1. místo
1998 – Concerto Bohemia	1. místo
2000 – Concerto Bohemia	2. místo
2000 – Čermákovo Vysoké Mýto	1. místo
2001 – Mezinárodní festival dechových hudeb Praha	zlaté pásmo, cena poroty za nejlepší provedení povinné skladby

*„Rok 2001 začal pro orchestr ostře. Už 5. a 6. ledna odjel soutěžit na Mezinárodní festival dechových hudeb do Prahy. Tato soutěž už podle rozlosování napovídala, že toto klání nebude tak jednoduché. Povinná skladba ve střední třídě byla Hanácká serenáda od Mojžíra Zedníka. Po disciplinovaném nástupu na jeviště se všichni velice snažili. Vyhlášení výsledků bylo sice až druhý den, ale již po vystoupení orchestru ZUŠ Vimperk zastavovali kapelníka Petra Staňka členové poroty i známí hudební skladatelé ze sálu a gratulovali k výkonu.“*¹⁶

2001 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň	1. místo
2001 – celostátní kolo soutěže MŠMT Zlín	1. místo, absolutní vítěz

¹⁴ JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk a jeho vliv na utváření hudebních kariér jeho členů*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni.

¹⁵ ZUŠ Vimperk - Úspěchy. *ZUŠ Vimperk - O NÁS* [online]. Dostupné z: <http://zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/uspechy>

¹⁶ JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 23

„Vimperský orchestr soutěžil ve střední kategorii, kde měl velkého soupeře, kterým byl Dechový orchestr ZUŠ Kolín, který v té době patřil mezi nejlepší ve své kategorii. Na této soutěži orchestr ZUŠ Vimperk obsadil první místo a obhájil tak své prvenství z roku 1998. Zde se také stal absolutním vítězem, jelikož získal největší počet bodů ze všech kategorií. Tuto soutěž zakončil orchestr koncertem vítězů.“¹⁷

2001 – Mezinárodní hudební festival Děčín	zlaté pásmo
2002 – Čermákovo Vysoké Mýto	1. místo
2002 – Mezinárodní hudební festival Děčín	stříbrné pásmo

„Ve dnech 22. – 23. června 2002 se vydali muzikanti na soutěž do Děčína. Tato soutěž má v Evropě velký ohlas. Bylo to znát na počtu soutěžících orchestrů, jejichž počet se od minulého roku téměř zdvojnásobil. Úroveň této soutěže roste rok od roku. V této soutěži získal vimperský orchestr stříbrné pásmo. Což bylo velkým úspěchem, protože se na prvním místě umístil orchestr z Litvy, který hrál už téměř na profesionální úrovni.“¹⁸

2003 – Mezinárodní soutěž VDO Ostrava	stříbrné pásmo
---------------------------------------	----------------

„Soutěž se konala 17. -19. října a byla z pověření Ministerstva kultury České republiky bez omezení věku i počtu hráčů. Celkem soutěžilo 18 orchestrů. Vimperský orchestr byl jako jeden z mála mládežnický. Na soutěž se připravoval celý rok. Omezil v tomto roce i ostatní významné soutěže. Byl proveden dokonalý výběr muzikantů, kteří usilovně trénovali vybrané skladby. Dechový orchestr ZUŠ podal vynikající výkon, bohužel porota byla jiného názoru. Scházely čtyři body, aby Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk získal zlaté pásmo. I přesto je stříbrné pásmo velký úspěch.“¹⁹

2004 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň	1. místo
2004 – celostátní kolo soutěže MŠMT Litvínov	2. místo

¹⁷JELÍNEK, Jindřich. Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 23

¹⁸JELÍNEK, Jindřich. Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 26

¹⁹JELÍNEK, Jindřich. Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk a jeho vliv na utváření hudebních kariér jeho členů. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 17

2004 – Čermákovo Vysoké Mýto

1. místo

„V roce 2004 přihlásil kapelník nejmenší členy orchestru do celostátní soutěže ve Vysokém Mýtě. Proto tito nejmenší členové měli týdenní soustředění, kde pod vedením hlavně vedoucích orchestru, ale i starších členů nacvičovali soutěžní skladby. Na konci tohoto soustředění se vybrala zkušební komise ze starších členů a vybírali se ti nejlepší. Mezi nejmenšími členy orchestru byla velká konkurence, poněvadž každý chtěl jet soutěžit a reprezentovat vimperskou ZUŠ. Vybraní členové odjeli ve dnech 22. – 23. května soutěžit do Vysokého Mýta. Velké překvapení pro všechny bylo, když zvítězili nad orchestry, kde věkový průměr byl skoro o pět let vyšší.“²⁰

2005 – Mezinárodní hudební festival Leszno – Polsko

zlaté pásmo

2006 – Mezinárodní festival dechových hudeb Praha

zlaté pásmo, cena poroty za vynikající sólový výkon Jana Hrdličky a Martina Vališe

2007 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň

1. místo

2007 – celostátní kolo soutěže MŠMT Litvínov

3. místo

2008 – Čermákovo Vysoké Mýto

1. místo

2008 – Mezinárodní festival dechových hudeb Praha

stříbrné pásmo, cena poroty

za

vynikající sólový výkon
Martina Vališe

2009 – Young Prague

zlaté pásmo

„O víkendu 27. a 28. března 2009 se konala v Praze Mezinárodní soutěž Young Prague 2009. Jedná se o soutěž mladých hudebníků - pěveckých sborů a orchestrů. V letošním roce se této soutěže zúčastnil i Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk. Celkem se v Praze sešlo dvacet osm hudebních seskupení z jedenácti zemí celého světa – ze Spojených států amerických, Ruska, Dánska, Švédska, Irska, Lotyšska, Řecka, Kypru, Švýcarska a České republiky. Pro každou soutěžní kategorii byla vypsána povinná skladba a orchestry měly zahrát celkový program v čase dvaceti minut. Soutěž probíhala v pátek v Národním domě na Vinohradech. O výsledcích rozhodovala

²⁰ JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 27

odborná mezinárodní porota. V kategorii dechových orchestrů v čele s dirigentem Hudby hradní stráže a Policie ČR Mgr. Miroslavem Hanzalem. Porotci orchestry a soubory bodovali a poté dle mezinárodních regulí soutěží zařazovali podle počtu bodů do pásem. Dechový orchestr ZUŠ Vimperk získal zlaté pásmo a dále jako jediný ze všech účastníků cenu za výkon sólisty Martina Vališe.²¹

2009 – Alte Kameraden Gorzów Wielkopolski – Polsko	laureát pochodové soutěže
2010 – Mid Europa Blasmusikfest Trogir – Chorvatsko	2. místo
2010 – krajské kolo soutěže MŠMT Třeboň	1. místo
2010 – celostátní kolo soutěže MŠMT Letovice	3. místo ve zlatém pásmu

„Dne 8. května 2010 se zúčastnil Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk ústředního kola soutěže ZUŠ v Letovicích, kam postoupil jako vítěz a jediný zástupce Jihočeského kraje. Věkový průměr muzikantů byl pouhých 14,9 let, a tak v kategorii do 16 let patřil k nejmladším. Tato soutěž je také specifická skutečností, že se ji nesmějí zúčastnit studenti či absolventi konzervatorií a vysokých škol. Proto se také sestava orchestru v celé polovině lišila od té, která vybojovala před měsícem stříbro v Chorvatsku. Orchester se představil v Letovicích také s rozdílnými skladbami než na předchozí soutěži. Mladí hudebníci si počínali velice dobře a v těžké republikové konkurenci získali umístění ve zlatém pásmu. Ocenění se také dostalo Tomáši Doležalovi, a to za mimořádný sólový výkon ve hře na trubku ve skladbě Noční slzy. Pochvalných slov od odborné poroty, které předsedal šéfdirigent Hudby hradní stráže a policie ČR Mgr. Václav Blahumek, se dostalo dirigentům našeho orchestru Petru Staňkovi a Martinu Vališovi, pro kterého to byla premiéra na dirigentském postu v tak důležité soutěži.“²²

2010 – Mid Europe – Schladming- Rakousko	2. místo
--	----------

„Na tuto soutěž se nemohou žádné orchestry hlásit z vlastní iniciativy. Pořadatel si přísně účastníky vybírá a osobně zve. Již tato skutečnost byla pro vimperské muzikanty oceněním za jejich mnohaletou práci a kvalitní výsledky. Ve Schladmingu se

²¹ JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 30

²² [online] Dostupné z: <http://vimperk.eu/kultura/885-dechovy-orchester-privezl-zlato.html>

nekonala jen soutěž, ale též výstavy a prezentace hudebních nástrojů a vydavatelství notových publikací. Festivalu se zúčastnily orchestry z celého světa. Soutěžily orchestry z Hong Kongu, Izraele, Belgie, Itálie, Německa, Rakouska aj. Soutěžní program se skládal z povinné skladby, kterou vybral pořadatel, a z jedné volitelné skladby dle výběru orchestru. Soutěžní výkony posuzovala odborná mezinárodní porota a hodnotila všechny dle přísných kritérií. Vimperský orchestr získal celkem 83,25 bodů z celkového počtu 100 bodů, což je velmi dobrý výkon v mezinárodním bodování soutěží. Soutěžilo se bez rozdílu uměleckého vzdělání s věkem účastníků do 30 let ve čtyřech kategoriích.²³

2010 – mezinárodní hudební festival Leszno

zlaté pásmo

„Festivalu se tentokrát zúčastnily dechové orchestry z Maďarska, Belgie, Polska a České republiky. Ihned po příjezdu v pátek odpoledne se vimperský orchestr prezentoval samostatným koncertem před obchodním centrem v Leszně. V sobotu pak organizátoři připravili soutěžní vystoupení. Netradičně a poprvé za téměř 20 let existence soutěžil vimperský orchestr od 22.00 hodin. Ale i přes chladné počasí, které panovalo na hlavním náměstí v Leszně, podali výborný výkon, který rozehrál nejen přítomné posluchače, ale také porotu. Ta pak v neděli na vyhlášení výsledků udělila zlaté pásmo Dětskému dechovému orchestru ZUŠ Vimperk.“²⁴

2011 – Malgrat de Mar – Španělsko

účast v soutěži

2012 – Čermákovo Vysoké Mýto

1. místo

2012 – Mezinárodní festival umění mládeže Písek

hlavní cena

2013 – Mezinárodní festival umění mládeže Praha

zlaté pásmo

2014 – krajské kolo soutěže MŠMT Č. Budějovice

1. místo

2014 – Čermákovo Vysoké Mýto

1. místo

2014 – celostátní kolo soutěže MŠMT Letovice

1. místo ve zlatém pásmu

2016 – Mezinárodní festival dechových hudeb Praha –

zlaté pásmo, cena poroty za nejlepší provedení povinné skladby

²³ [online] Dostupné z: <http://vimperk.eu/kultura/1070-dechovy-orchestr-druhy-ve-schladmingu.html>

²⁴ [online] Dostupné z: <http://vimperk.eu/kultura/1258-zlate-pasmo-pro-dechovy-orchestr.html>

2017 – krajské kolo soutěže MŠMT Vimperk	1. místo
2017 – celostátní kolo soutěže MŠMT Letovice	stříbrné pásmo
2018 – O zlatou taktovku Ladislava Roma Strakonice taktovka	zlaté pásmo, stříbrná

V roce 2018 se odehrál první ročník této soutěže. Soutěž nebyla omezena ani věkem, ani repertoárem, takže účast byla pestrá. Vedle dětských orchestrů na soutěži hrál také profesionální orchestr z Prahy. Dechový orchestr ZUŠ Vimperk skončil druhý, v těsném závěsu za tímto profesionálním orchestrem.

2018 – Festival internazionale Bande Musicali	2. místo v koncertní soutěži
	3. místo v pochodové soutěži

Ve dnech 30.5. – 3.6. se Dechový orchestr ZUŠ Vimperk zúčastnil festivalu v italském městě Giulianova. Na festivalu vystoupilo dalších 14 orchestrů z celého světa – z Belgie, Velké Británie, Švédska, Maďarska, Polska, Chorvatska, Mexika, Kostariky, Salvadoru a Itálie. Soutěžní vystoupení se odehrálo na hlavním náměstí v 22:45 hodin. Kapelník Petr Staněk se bohužel zájezdu do Itálie nemohl zúčastnit ze zdravotních důvodů, členové orchestru však vytiskli jeho fotografii v životní velikosti, a vozili ji všude s sebou.

Další soutěžní výkon předvedli vimperští na velkém sportovním stadionu. Hodnotila se jak hudební stránka, tak pochodová choreografie. Členové orchestru byli vůči této kategorii skeptičtí, protože soutěžili proti profesionálním pochodovým kapelám. O to příjemnější však bylo překvapení při vyhlášení. Orchester si z Itálie odvezl 2. místo z koncertní soutěže, a 3. místo ze soutěže pochodové!

I 25 let od založení se orchestr stále drží na vysoké úrovni. Důkazem toho jsou opakovaná pozvání na prestižní české festivaly (jako je například Kmochův Kolín, kam jsou orchestry velice pečlivě vybírány). Orchester je též opakovaně zván do zahraničí, kde si i na soutěžích drží vysokou pozici. K zakládajícímu kapelníkovi Petru Staňkovi se v roce 2018 přidal ředitel ZUŠ Vimperk Pavel Vališ, který premiérově před vimperským publikem oddirigoval polovinu repertoáru vánočních koncertů, které navštívilo skoro 1 200 posluchačů. Vimperská ZUŠ je orientována převážně na dechový

orchestr, a ve svém dechovém oddělení si vychovává žáky přesně na míru. V roce 2019 je věkový průměr orchestru 14 let, a přesto je kvalita na velmi vysoké úrovni.

2 HISTORIE ZUŠ PRACHATICE

Založení české hudební školy v Prachaticích se uskutečnilo 1. března 1926 v sále Národního domu. Prvním ředitelem byl zvolen Robert Volánek, absolvent Vídeňské konzervatoře, který vyučoval hlavně hru na housle. S ním působil na škole také učitel klavíru Alois Sarauer, kandidát Pražské konzervatoře, pozdější spoluautor nejznámější Klavírní školy pro začátečníky. Po jeho odchodu v říjnu r. 1926, se ujala výuky klavíru Emma Kepková, která začala vyučovat také sólový a sborový zpěv²⁵. Stala se také správcem školy po panu Volánkovi. Byla zvolena na 1 rok, a její plat činil 16 000 korun měsíčně. Za každou hodinu navíc, strávenou ve škole, jí bylo vyplaceno 8 korun²⁶. V roce 1927 začal hru na housle vyučovat pan Jaroslav Kouba. Učitelé měli povinnost vystupovat každé tři měsíce na koncertech školy²⁷.

Nad náplní školy od počátku dbalo místní kuratorium, které hledalo odpovídající prostory pro hudební školu. Prvním prostorem, kde se v Prachaticích vyučovala hudba, byl volný byt pana ředitele Zimmermanna. Kuratorium zároveň dbalo na to, aby byl naplněn účel místní hudební školy. Aby vzdělávala žáky v hudebním umění prakticky i teoreticky, a aby šířila kulturní poslání hudby a zpěvu. V roce 1930 se podařilo najít nové prostory. Hudební škola byla umístěna ve dvou místnostech. Jedna byla v Národním domě, druhá v domě č.p. 273. Místnost v Národním domě však potřebám školy nevyhovovala. Kuratorium se tedy snažilo najít nové prostory, kde by mohly být místnosti pohromadě.

Škola již tehdy vystupovala na veřejnosti koncerty učitelů, a žákovskými výročními zkouškami. Koncerty byly pořádány při příležitostech státních svátků, žáci a učitelé také vystupovali jako hosté na akcích, pořádaných jinými spolky. V roce 1929 mimo jiné vystupovali na koncertě k 25. výročí smrti Antonína Dvořáka. Výtěžky z koncertů byly velice důležité pro chod školy, která neměla mnoho finančních prostředků. Nějaké finance byly získány díky zápisnému a školnému, některé byly získány díky finančním podporám Ústřední Matice školské. Kuratorium krylo z těchto

²⁵ Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Zápis ze schůze kuratoria*. 18. ledna 1927

²⁶ Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Pracovní smlouva*. 1926

²⁷ Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Pracovní smlouva*. 1926

peněz všechny náklady spojené s chodem školy. Roční zápisné činilo 5 Kč, k tomu 45 Kč měsíčně za výuku klavíru a houslí, 55 Kč za výuku sólového zpěvu, a 5 Kč za návštěvy sborového zpěvu. Pokud neměli žáci svůj vlastní hudební nástroj, platili tzv. cvičné, 5 Kč měsíčně za zapůjčení školního nástroje.²⁸

Po 2. světové válce, od 1. října 1946, škola fungovala pod názvem Městská hudební škola. Byla stále spravována kuratoriem, ředitelkou byla Antonie Zborníková, která vyučovala hře na klavír. Školné se zvýšilo na 120 Kč za hru na nástroj, a 140 Kč za sólový zpěv.²⁹

1. září roku 1946 místní varhaník a ředitel kůru pan Čeněk Šíp, otevřel v Prachaticích soukromou hudební školu, kde vyučoval převážně hru na housle. Vedení kuratoria se roku 1949 dohodlo s panem Šípem na spojení jeho soukromé školy s městskou hudební školou, kam pan Šíp převedl všechny své žáky, a od září toho roku začal působit jako učitel hry na housle.³⁰

V roce 1949 začala být kapacita školy nedostatečná, a rozrostla se o nové místnosti. Mezitím se měnily stavy učitelů i žáků, a školu navštěvovalo okolo 200 žáků. V dalších letech se postupně rozrůstalo také dechové oddělení, převážně hra na trubku. Otevřel se také výtvarný a taneční obor. V roce 1989/1990 navštěvovalo školu 417 žáků, což je počet, který nebyl překonán dodnes. V roce 1991 se změnil název na Základní uměleckou školu, a došlo k osamostatnění poboček.³¹

V roce 1996 se škola dočkala přestěhování do nově zrekonstruované budovy, a získala tak prostory, které plně vyhovují kapacitě žáků a učitelů. „*Pavlačové uspořádání vnitřního prostoru budovy inspirovalo vedení školy ke vzniku tzv. koncertů „Na dvorku“, které jsou i dnes atraktivní jak pro návštěvníky, tak pro vystupující.*“³²

²⁸ Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Zápis ze schůze kuratoria*. 28. března 1927

²⁹ Státní okresní archiv Prachatice. *Hudební škola, lidová škola umění 1945 – 1988*. Sv. XV/13a. Zpráva o stavu škol. 1947.

³⁰ JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

³¹ JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

³² JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

V současnosti je ředitelem školy Jakub Weiss, který působí na ZUŠ od roku 2010. Po pětileté přestávce se obnovil taneční soubor, pořádá se stále více koncertů. Většina koncertů se odehrává na dvorku školní budovy, kde jsou diváci nad účinkujícími, a vidí tedy veškeré dění pod sebou. Mezi tradiční třídní a absolventské koncerty přibyl také Podzimní koncert, Jarní koncert, a Aprílový koncert. Ten je zaměřen především na účinkování souborů, složených z rodinných příslušníků. V posledních letech se také ve škole vybuďovalo nahrávací studio a multimediální učebny, díky grantovému programu Jihočeského kraje. Během koncertů je tedy možno zaznamenávat nahrávky účinkujících. Většina souborů má díky tomu již své vlastní CD.³³

2.1 VZPOMÍNKA NA HUDEBNÍ ŠKOLU OČIMA PANA FRANTIŠKA JANČÍKA

„V roce 1969 jsme měli týden představení Československého souboru písní a tanců v jižních Čechách. Byli jsme ubytováni v hotelu v Prachaticích. Protože bylo vystoupení vždy večer, měli jsme přes den volný čas. S kolegou zpěvákem Markem jsme zašli do hudební školy a domluvili jsme si třídy na cvičení. On u pana ředitele Čeňka Šípa, který na škole učil řadu let a byl zároveň varhaníkem v kostele, a já shodou okolností u jeho syna Jana Šípa.

Ještě jednu osobu jsem nezávisle poznal během tohoto týdne – Marii. V neděli jsme zahráli a zazpívali v kostele a po mši jsme byli pozváni na kávu k Šípům. Jaké bylo mé překvapení a údiv, když jsem tam viděl onu dívku. Během týdne jsem poznal celou rodinu a onen týden se mi stal osudným, neboť za dva roky jsem si bral Marušku za manželku a tím začal můj vřelý vztah k tomuto městu na Šumavě.

O existenci hudební školy jsem věděl, ale mnoho jsem ji neznal, neboť během školního roku jsem žil v Praze, až teprve s příchodem mého syna Adama na „hudebku“, který zde v roce 1996 začal učit zpěv a hru na kytaru, jsem ji více poznal.

Adam odešel učit do Českých Budějovic, já jsem navázal před třemi lety bližší

³³ JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

známost s touto školou. Hlavně s jejich mladými učiteli Kateřinou Weissovou, Janem Hovorkou, Janou Peškovou a samozřejmě s panem ředitelem Rychtaříkem.

Provedli mi úspěšně mé skladby na koncertech v roce 2004 i v jubilejním roce 2005, kdy jsem oslavil 70 let. Za to patří jak učitelům tak žákům mé uznání a vřelý dík. Přál bych této škole, která má překrásnou budovu, mnoho dobrých talentů, hodně trpělivosti celému učitelskému sboru a mnoho spokojenosti a zdraví do dalších let.“³⁴

František Jančík profesor konzervatoře
a odborný asistent HAMU v Praze

³⁴ WEISSOVÁ, Kateřina. *Almanach ZUŠ v Prachaticích 1926 – 2006*. Prachatice: ZUŠ Prachatice, 2006.

3 HISTORIE DO PRACHATICE

3.1 VZNIK DECHOVÉHO ORCHESTRU PRACHATICE

Historie prvního předchůdce současného dechového orchestru se datuje od roku 1959, kdy tehdejší ředitel Karel Rennet založil „Orchestrální sdružení města Prachatic“. Byli v něm zapojeni učitelé ZHŠ³⁵, členové místní posádkové hudby, a amatéři z řad občanů města a okolí. Základní hudební škola spolu s Osvětovou besedou připravovala tzv. „Prachatické hudební pátky“, které měly za úkol „...seznamovat naše občanstvo s díly našich, sovětských a cizích pokrokových skladatelů“³⁶

Ve školním roce 1974/1975 vznikl Dechový soubor LŠU³⁷ Prachatic pod vedením Jaroslava Heřmana, který fungoval pět let. Zúčastnil se mimo jiné i setkání mládeže ve Vimperku, v roce 1977.

Činnost se obnovila až v roce 1981, kdy se vedení ujal pan učitel Vojtěch Trnka. O rok později již pod záštitou LŠU fungovaly tři dechové soubory. Na pobočkách ve Lhenicích a Netolicích to byly soubory pod vedením Jana Markovce³⁸ a Jana Nováčka, v Prachaticích pokračoval soubor pod vedením Vojtěcha Trnky. Jan Markovec se v roce 1989, jakožto tehdejší nový ředitel ZUŠ, ujal vedení prachatického souboru. Vznikl tedy již současný orchestr, který se oficiálně v roce 1990 pojmenoval Dechový orchestr ZUŠ Prachatic, a až do roku 2000 byl pod vedením pana Markovce.

Paralelně se vznikem Dechového orchestru ZUŠ Prachatice vznikaly další významné soubory. Počátkem 80. let vznikl dechový soubor ve Volarech pod vedením Jaroslava Košnáře a v roce 1991 Dechový orchestr ZUŠ Vimperk pod vedením Petra Staňka. Zároveň na jaře roku 1992 vznikla na SPgŠ³⁹ skupina mažorettek, která doprovázela dechový orchestr. Prvními zkouškami byl pověřen pan J. Hruška – člen

³⁵ ZHŠ – Základní hudební škola

³⁶ ZUŠ Prachatic. Kronika 1958-2005. Inv. č. DKP A/213.Prachatice

³⁷ LŠU – Lidová škola umění

³⁸ Viz kapitola 3.1 Jan Markovec

³⁹ SPgŠ – Střední pedagogická škola

baletu divadla v Českých Budějovicích, po něm se aranžmá ujala paní A. Vandlíčková.

Orchestr se pod vedením Jana Markovce zúčastnil mnoha festivalů dechových hudeb v Čechách i v zahraničí. Vystupoval mimo jiné ve švýcarském Spiezu, italském Castro Care, v Holandsku, a také soutěžil v karlínském divadle. Pan Jan Markovec ukončil svou činnost kapelníka na výročním koncertě v Městském divadle Prachatice v únoru r. 2000.⁴⁰

3.2 JAN MARKOVEC

Jan Markovec se narodil 4. března 1938 a skoro celý svůj život strávil ve Lhenicích. Studoval na Vojenské hudební škole v Liberci. Patnáct let pak strávil u plukovní hudby v Českém Krumlově. Během svého působení se opakovaně stěhoval do Českých Budějovic a do Prachatic. Od mládí byl aktivním muzikantem. Postupem času přešel z křídlovky na kontrabas, a od roku 1969 do roku 1989 působil jako kontrabasista v Jihočeském divadle. Stále se však ve hře na svůj nástroj zdokonaloval, a dojížděl do Prahy na hodiny k Petru Zámečnickovi.⁴¹

Vyučovat ve Lhenicích začal v roce 1967. První výuka probíhala v místní zelenině „U Kloboučníků“. Jak sám Jan Markovec vzpomínal, začátky nebyly jednoduché. K dispozici měl pouze jeden železný stojan na noty. První koncert se konal přímo „U Kloboučníků“, účinkujících bylo šest, a posluchačů sedmnáct⁴². Díky velkému zájmu o hudební vzdělání se výuka přesunula nad restauraci „U Vašků“, kde probíhala dalších 40 let. V roce 2012 se hudba začala vyučovat v bývalých dílnách základní školy.⁴³ Zpočátku na škole působili pouze dva učitelé, kromě pana Markovce také paní Anna Horáková, která vyučovala klavír a housle.

Dominantou lhenické školy byla rozhodně souborová hra. Ta pramenila z touhy obnovit v obci dechové soubory, které neodmyslitelně patří k historii Lhenic z doby 1.

⁴⁰ WEISSOVÁ, Kateřina. *Almanach ZUŠ v Prachaticích 1926 – 2006*. Prachatice: ZUŠ Prachatice, 2006.

⁴¹ [online]. Dostupné z: http://www.babouci.cz/cz/napsali_o_nas

⁴² MARKOVEC, J. *30 let hudební školy ve Lhenicích*. 1997.

⁴³ JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

republiky. První soubory pan Markovec skládal z žáků hry na akordeon. Tento nástroj byl velmi žádaný, z důvodu jeho využití při masopustních průvodech a dalších kulturních akcích v obci.

V roce 1973 vznikl první dechový soubor s názvem Podstrážanka, který se poprvé představil na koncertě ve lhenické Sokolovně. Mimo jiné soubor vystoupil na výstavě „Země živitelka“, což byla velká událost. Po generační obměně se změnil i název na Podstrážanka II. Soubor navázal na předchozí úspěchy, byl zván na mnoho koncertů, účastnil se soutěží a byl vybrán na přehlídku mládežnických dechových hudeb ve Švihově. V roce 1991 vznikl soubor Podstrážanka III.⁴⁴

Jan Markovec se v roce 1989 stal ředitelem LŠU v Prachaticích, kde také převzal vedení prachatického orchestru po Vojtěchu Trnkovi. Jeho odchodem ze Lhenické pobočky nastala ve Lhenicích krize. Ve školním roce 1991/1992 fungovala pod ZUŠ Netolice, odkud se přesunula zpět do Prachatic, pod vedení Jana Markovce ml.⁴⁵

Jako ředitel prachatické ZUŠ působil Jan Markovec do roku 2000, s pobočkami ve Volarech, Vlachově Březí, Lhenicích a Netolicích. Učil téměř všechny nástroje kromě houslí, které přenechal své manželce. Po nástupu dostal dva úkoly: postavit hudební školu zpět na nohy, a založit velký mládežnický orchestr.⁴⁶ S orchestrem navštívil Švýcarsko, Belgie, Holandsko, Německo a jiné. Později založil také lhenickou Kapelku, kterou sestavil z mladých muzikantů z okolí Lhenic.

Pan Markovec zemřel v úterý 30. října 2018. „*Vychoval nekonečnou řadu muzikantů, kteří dodnes vzpomínají na jeho profesionalitu, úctu k muzice a přátelství. Na pana Jana Markovce budeme vždy vzpomínat a děkovat mu za to, co dokázal během svého života vytvořit. Děkujeme Vám za vše.*“⁴⁷ Tato slova napsal jeho bývalý žák a učitel ZUŠ Jan Hovorka. Při posledním rozloučení nechyběl samozřejmě ani dechový

⁴⁴JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015.

Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

⁴⁵ MARKOVEC, J., *30 let hudební školy ve Lhenicích*. 1997.

⁴⁶ [online]. Dostupné z: http://www.babouci.cz/cz/napsali_o_nas

⁴⁷ Velký muzikant Jan Markovec nás opustil: Prachatice. *Prachatice: Titulní stránka* [online]. Dostupné z: <https://www.prachatice.eu/velky-muzikant-jan-markovec-nas-opustil/d-27987>

orchestr, který přišel zahrát svému zakladateli.

3.3 ORCHESTR POD VEDENÍM VÁCLAVA FRANZE

Václav Franz převzal orchestr v roce 2000, kdy se měnilo vedení ZUŠ Prachatice. Byl požádán, aby soubor převzal do té doby, než se najde někdo jiný. To se ani po devatenácti letech nestalo. Orchestr v té době navštěvovalo v průměru 45 hudebníků, každá sekce byla plně obsazena. Vedení se dodnes snaží přispívat k vytváření mezigeneračních vztahů, tedy vztahů mezi mladšími a staršími, zkušenějšími hudebníky. Orchestr reprezentoval město Prachatice na festivalech, přehlídkách, soutěžích a jiných akcích jak v České republice, tak v zahraničí – v Belgii, Švýcarsku, Německu, Francii, Chorvatsku a Rakousku. Zároveň pořádá domácí akce, jako Festival velkých dechových orchestrů Prachatice, Retro večer ve vile Helena, téměř každý rok se orchestr zúčastňuje také Slavností solné Zlaté stezky.⁴⁸

Repertoár velkého orchestru tvoří skladby domácích i zahraničních autorů z oblasti vážné, filmové, swingové, popové i lidové hudby.

Velký dechový orchestr fungoval v plné síle až do roku 2018, kdy začaly rapidně řídnout muzikantské řady, z důvodu nezájmu potencionálních nových, mladších, členů.

3.3.1 VÁCLAV FRANZ

Václav Franz se narodil v roce 1967. Vystudoval průmyslovou školu, od roku 1993 podniká. Později si doplnil vzdělání na Vysoké škole podnikání v Ostravě. Je podruhé ženatý, s manželkou Martinou mají pět dětí.

K hudbě se dostal ve třech letech, když mu jeho dědeček koupil první malou harmoniku. V šesti letech ho rodiče přihlásili do LŠU, kde strávil jako student celých 12

⁴⁸ Dechový orchestr Prachatice. *O nás. Dechový orchestr Prachatice* [online]. Dostupné z: <http://dopt.cz/o-nas/>

let. Nejdříve začínal s hrou na akordeon, později přešel na baskřídlovku. Po škole hrál u hudby československého vojenského letectva. Po návratu z vojny se vrátil zpět do hudební školy jako učitel, učil pět let. Poté v roce 2000 převzal dechový orchestr, kterému dělá kapelníka dodnes. Práci učitele nezvládal z časových důvodů, založil totiž svou vlastní firmu, ve které má nyní 150 zaměstnanců na třetině republiky. K práci učitele se vrátit nikdy nechtěl, dle jeho slov je „hudba krásný koníček, ale těžký chleba“.

U orchestru však zůstal. *„Na orchestru se mi líbí, že dnes v něm účinkují již tři generace muzikantů. Těm nejmladším je deset let. Já sám patřím mezi ty nejstarší. Je úžasné vidět, jak hrají rodiny, fajn je, že hraje táta se synem a táta dává rady tomu svému klukovi. To je úplně to nejlepší, když si to děcka mohou vyzkoušet s těmi, kteří už něco umějí. Praxe je pro ně to nejlepší.“*⁴⁹

3.4 ODCHOD ZE ZUŠ A VZNIK OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ

Většina orchestrů spadajících pod Základní umělecké školy mívá od školy velkou podporu. Ze stránky finanční získává orchestr peníze na své stejnokroje, na nákup notového materiálu, nebo třeba také na notové stojany. Dalším benefitem je zapůjčení nástrojů které jsou dražší, a člen orchestru by si je finančně nemohl dovolit (například tuba, fagot nebo hoboj). Zároveň škola vychovává nové žáky tak, aby mohli do orchestru co nejdříve nastoupit, a cíleně nabízí výuku takových nástrojů, aby byla plně a kvalitně obsazena každá sekce. Mimo to se nabízí uplatnění pro bývalé žáky, kteří na oplátku pomáhají novým členům, a mimo učitelů jdou vzorem.

Zatímco většina škol své orchestry plně podporovala, ten prachatický svou podporu pomalu ztrácel. Učitelé nedoporučovali svým žákům orchestr navštěvovat. Důvody byly různé, ten nejčastější však byl ten, že na zájezdech si dospělí členové občas dají alkohol, a jsou tak špatným morálním příkladem pro mladší žáky. Nepodpora učitelů vedla k tomu, že v orchestru, ke konci jeho působení v ZUŠ, hrála už jen pětina žáků školy. Zároveň se zvedal věkový průměr, jelikož bývalí žáci školy nebyli

⁴⁹ Hudba je krásný koníček, ale těžký chléb – Prachatický deník. *Prachatický deník* [online]. [cit. 26.06.2019]. Dostupné z https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_stafeta20110502.html

doplňování mladší generací. Vzhledem k tomu, že většina národních soutěží je věkově omezena, znemožňovalo to orchestru účast, a zároveň reprezentaci školy a města. Poslední změna pravidel navíc určila to, že soubor se musí skládat ze 75% z žáků školy.

Nově zvolený ředitel Jakub Weiss oznámil orchestru odchod ze ZUŠ na poslední zkoušce v říjnu 2010. Překvapil tím nejen členy orchestru, ale také dirigenta a kapelníka Václava Franze. Za orchestr se postavila také vedoucí odboru kultury, školství a cestovního ruchu MěÚ⁵⁰ Prachatic Růžena Štemberková a ředitel SPgŠ Prachatic⁵¹ Antonín Krejsa. Hudebníci se zároveň dozvěděli, že nemají pedagogickou nadstavbu, a že na děti špatně pedagogicky působí. Vyjádřil se také starosta města Jan Bauer: *„Kapela sice hrála pod hlavičkou ZUŠ, ale město a zastupitelé ji podporovali finančně. Dostala peníze na uniformy i na svoji činnost,“ uvedl. „Postup mi přijde velmi prapodivný, nejen že jsem se dosud oficiálně nedozvěděl, že škola má nového ředitele, ale o zrušení orchestru jsem se dozvěděl od rodičů dětí, které přišly domů s pláčem,“ upřesnil s tím, že nezná jasné důvody. „Věřím však, že se nějaké řešení situace najde,“ dodal.⁵²*

Ředitel Jakub Weiss měl v té době založen již nový formát kapely, s dirigenty Janem Hovorkou a Michalem Marešem. Měl za cíl založit orchestr pouze ze žáků školy, aby hra v souboru byla součástí výuky v ZUŠ. *„Nebude to hned, kapela se bude utvářet, což může trvat klidně jeden až dva roky, ale taková investice se vyplatí.“ Připustil však, že stávající kapela by měla fungovat dál, jen ne pod hlavičkou Základní umělecké školy v Prachaticích. „Nezrušil jsem je. Mohou hrát dál, ale například jako občanské sdružení. Jde jen o organizační změnu, samotný chod orchestru vůbec nemusí být ohrožen. Nikdo ze členů orchestru, včetně dirigenta, ani dosud není zaměstnancem školy“⁵³.* Dlouhodoběji však okus o založení nového souboru nevyšel. Nový soubor vystoupil v Prachaticích párkrát, s pokusem hrát „modernější“ skladby (například Smoke On The Water od skupiny Deep Purple). Bohužel se však nadšení pro kapelu vytratilo, a až do roku 2019 pod hlavičkou ZUŠ žádný větší soubor nepůsobil. 1. ledna

⁵⁰ MěÚ – Městský úřad

⁵¹ SPgŠ Prachatic – Střední pedagogická škola Prachatic

⁵² Dechovka dostala v ZUŠce "padáka" - Prachatický deník. *Prachatický deník*[online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_orchestr20101003.html

⁵³ Dechovka dostala v ZUŠce "padáka" - Prachatický deník. *Prachatický deník*[online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_orchestr20101003.html

2019 však na prachatickém náměstí vystoupil malý dechový soubor, který by v budoucnu mohl mít pozitivní vývoj – žáci školy by mohly svou hru rozvíjet i v jiném odvětví, ne pouze v komorních hrách.

Prachatičtí muzikanti se rozhodli, že se jen tak nevzdají. Kapelník Václav Franz svolal schůzi v restauraci Zlatá stezka v Prachaticích, kde se sešli dospělí členové orchestru i rodiče dětí. „*Pokud mi řeknete, že chcete dál hrát ve stejném orchestru, tak udělám vše pro to, abychom mohli hrát,*“ řekl všem přítomným kapelník.⁵⁴ Všichni členové bývalého Dechového orchestru ZUŠ Prachatice se shodli na tom, že chtějí pokračovat. Ředitel SPgŠ Prachatice Antonín Krejsa navíc orchestru nabídl prostory pro zkoušení v jídelně školy. Členové se s nadšením také rozhodli, že na zkoušku přinesou svou vlastní bicí soupravu i notové stojany, které jim po „vyhazovu“ ze ZUŠ chyběly.

Celá tato událost iniciovala vznik občanského sdružení Dechový orchestr Prachatice, který dále působí pod VOŠ sociální a SPgŠ Prachatice. Veliký obdiv patří panu kapelníkovi Václavu Franzovi, který vede orchestr dále, a který jej zároveň z velké části podporuje finančně.

3.4.1 VYJÁDŘENÍ ŘEDITELE ZUŠ

„Současnost a budoucí fungování dechového orchestru při ZUŠ v Prachaticích. Každé hudební těleso prochází svým osobitým vývojem. Dechový orchestr za několik posledních let hudebně dozrál, vytvořil si zajímavý, ale i náročný repertoár a bohužel také věkově zestárl. Jen přibližně jedna pětina orchestru je tvořena žáky školy, zbylé čtyři pětiny tvoří bývalí žáci školy a další muzikanti.

Škola, za jejíž chod a rozvoj jsem zodpovědný, se snaží nabízet v rámci hudebního oboru širokou nabídku pro vzdělávání svých žáků. Souborová a orchestrální hra je její nedílnou součástí a pro další hudební rozvoj dokonce nutností.

Povinností školy je připravit odpovídající podmínky vzdělávání, které se slučují se školním řádem, morálními a pedagogickými hodnotami. V tomto duchu jsem se snažil o změnu v stávajícím orchestru, ale pochopil jsem, že udělat z dospělého orchestru (se

⁵⁴ Dechovka dostala v ZUŠce "padáka" - Prachatický deník. *Prachatický deník*[online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_orchestr20101003.html

všemi jeho přednostmi i nedostatky) orchestr dětský je stejně, jako tlačit vlak do kopce. Taková přeměna by nebyla přirozená, ale spíš násilná a jak orchestru, tak škole by přinášela více starostí, než užitku.

Proto jsem se rozhodl fungování současného orchestru pod hlavičkou školy ukončit a doporučil jsem vznik nezávislého občanského sdružení, které by právně orchestr zaštitilo a ten by mohl dál úspěšně fungovat.

A jaká je budoucnost?

V současné době již učitelé ZUŠ intenzivně pracují na přípravě nového - žákovského - orchestru. Přípravuje se zajímavý notový materiál a doladuje se koncepce fungování nového tělesa. Je jasné, že za dva měsíce orchestr nebude schopen samostatného vystupování, ale již na předvánočním koncertě budou k slyšení první skladby v jeho podání.

Energie i spontánnost dětí a mládeže, jistě přesvědčí, že nejde o krátkozraké řešení, ale o změnu, která bude pro naše současné i budoucí žáky tím nejlepším. A bývalému orchestru, pokud se rozhodnou v hudební činnosti pokračovat, přeji šťastnou hudební budoucnost.

Jakub Weiss,

ředitel základní umělecké školy v Prachaticích⁵⁵

⁵⁵ Dechovka dostala v ZUŠce "padáka" - Prachatický deník. *Prachatický deník*[online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_orchestr20101003.html

4 KONCERTY A ZÁJEZDY

Seznam koncertů a událostí od roku 2010 do roku 2019:

11.6. 2010	19. výroční koncert - Národní dům Prachatice
24.9. 2010	Odchod ze Základní umělecké školy Prachatice ⁵⁶
4.-5.6. 2011	Soustředění - Penzion Ingrid Lhenice
10.6. 2011	20. výroční koncert - Národní dům Prachatice
11.6. 2011	Pouť sv. Jana Nepomuka Neumanna - Velké náměstí Prachatice
13. – 14.8. 2011	Pottery Festival of Vallauris Francie
26. – 28.5. 2012	Mezinárodní soutěž orchestrů v Hamont Achel Belgie
23.6. 2012	1. Mezinárodní festival velkých dechových orchestrů ⁵⁷
30.6. 2012	Slavnosti solné Zlaté stezky ⁵⁸ 2012 – Velké náměstí Prachatice
3.11. 2012	Lampionový průvod – Penzion Vila Helena Prachatice
21.12. 2012	Vánoční koncert – Národní dům Prachatice
17.5. 2013	Valná hromada občanského sdružení Dechový orchestr Prachatice
25. – 26. 5. 2013	Soustředění – Penzion Ingrid Lhenice
1.6. 2013	Národní šampionát mažorettek České republiky Strakonice
12.6. 2013	Prachatice pomáhají – Charitativní koncert na podporu obcí postižených povodněmi
22.6. 2013	2. Mezinárodní festival velkých dechových orchestrů
28.6. 2013	Slavnosti solné Zlaté stezky – Areál Parkán Prachatice
9. – 11.8. 2013	Festival ku příležitosti oslav výročí Městské dechové hudby Virovitica Chorvatsko
2.11. 2013	Lampionový průvod v rámci rasistického retro večera – Vila Helena
14. – 15.12. 2013	Soustředění – Penzion Ingrid Lhenice
21.12. 2013	Vánoční koncert
31. 5. – 1.6. 2014	Soustředění – Penzion Ingrid Lhenice

⁵⁶ Viz kapitola 3.4 Odchod orchestru ze ZUŠ a vznik občanského sdružení

⁵⁷ Viz kapitola 4.2 Festival dechových orchestrů Prachatice

⁵⁸ Viz kapitola 4.1 Slavnosti solné Zlaté stezky Prachatice

13. – 15. 6. 2014	Vystoupení Německo – Schwäbisch Gmünd
28.6. 2014	Slavnosti solné Zlaté stezky – Velké náměstí Prachatice
6.9. 2014	Jarmark sv. Jiljí – Lhenice
8.11. 2014	Lampionový průvod – Penzion Vila Helena Prachatice
13.12. 2014	Vánoční posezení členů orchestru – Penzion Vila Helena
11. – 12.4. 2015	Soustředění – Domov mládeže Prachatice
13. – 14.6. 2015	Soustředění – Lhenice
20.6. 2015	Hudební odpoledne – Velké náměstí Prachatice
27.6. 2015	Slavnosti solné Zlaté stezky Prachatice – Velké náměstí Prachatice
29.9. 2015	Výročí Gymnázia Prachatice
29.9. 2015	Retro večer – Vila Helena Prachatice
12.12. 2015	Soustředění – Domov mládeže Prachatice
18.12. 2015	Vánoční koncert – aula Gymnázia Prachatice
24.12. 2015	Zlatí trubači – Velké náměstí Prachatice ⁵⁹
9.4. 2016	Soustředění – Domov mládeže Prachatice
16.4. 2016	Výroční koncert
21. – 22.5. 2016	Mezinárodní festival hudby Prachatice – Areál Parkán
24. – 25.6. 2016	Slavnosti solné Zlaté stezky – Velké náměstí Prachatice
21. – 26.7. 2016	Chorvatsko
27.8. 2016	Filmový večer – Penzion Vila Helena Prachatice
17.9. 2016	Průvod baráčníků – Prachatice
22.10. 2016	Společný koncert Tanečního orchestru Top Band a Dechového orchestru Prachatice – Národní dům Prachatice
17.12. 2016	Vánoční koncert – Aula Gymnázia Prachatice
24.12. 2016	Zlatí trubači – Velké náměstí Prachatice
16.12. 2017	Vánoční koncert – Aula Gymnázia Prachatice
24.12. 2017	Zlatí trubači – Velké náměstí Prachatice
30.6. 2018	Slavnosti solné Zlaté stezky – Velké náměstí Prachatice
1.11. 2018	Poslední rozloučení s panem kapelníkem Janem Markovcem
21.12. 2018	Vánoční koncert – Aula Gymnázia Prachatice
24.12. 2018	Zlatí trubači – Velké náměstí Prachatice

⁵⁹ Viz kapitola 4.5 Zlatí trubači

12.5. 2019	Koncert pro Hospic Prachatic
30.5. – 2.6.2019	Europameisterschaft Blasmusik – Nussdorf Rakousko

4.1 SLAVNOSTI SOLNÉ ZLATÉ STEZKY PRACHATICE

Slavnosti solné Zlaté stezky mají v Prachaticích velice dlouhou tradici. V letošním roce se odehraje již 29. ročník⁶⁰. Poprvé se slavnosti odehrály v květnu roku 1969. Důvodem vzniku oslav byla touha po připomenutí zašlé slávy obchodní stezky, která vedla z Pasova do Prachatic. Uměleckého obsahu a programu se tehdy ujal pan Zdeněk Podskalský, a spolu se svou ženou Jiřinou Jiráskovou se osobně dvou prvních ročníků zúčastnil. Další významnou osobností, která je zapsána v historii slavností, je spisovatel JUDr. Václav Kopista, který pro tuto událost sepsal hru Na Zlaté stezce. Prvních slavností se zúčastnilo přes 4000 platících návštěvníků, bylo zapojeno přes 200 účinkujících. Bohužel se poté, z politických důvodů, slavnosti nekonaly dlouhých 20 let. Obnovily se až roku 1991, a dodnes se snaží navázat na tradici prvních dvou ročníků. Důkazem touhy po historii je také to, že návštěvníci, kteří přijdou v historickém kostýmu, mají vstup na slavnosti zdarma.

Slavnosti se vždy konají poslední týden v červnu, tradičně po školním vysvědčení. Připomíná se zde historie a rozkvět města v 14. – 16. století, ukázkou historických řemesel, historickým kulturním programem, a průvodem v historických kostýmech. Setkávají se zde zástupci měst a kulturních spolků České republiky a měst na Zlaté stezce, a také zástupci z partnerských měst z Německa, Rakouska, Švýcarska, Slovenska, Itálie, Litvy a Běloruska⁶¹. Slavnosti vždy zahajuje průvod soumarů, kteří putují z Pasova do Prachatic, a jejichž trasa mapuje původní obchodní stezku.

Kulturní program se odehrává na čtyřech stanovištích po městě Prachatic. Na Velkém Náměstí, na Parkánu, ve Štěpánčině Parku, a v Hospicovém Parku. Ve Štěpánčině Parku je program určen především pro publikum milující dechovou hudbu. Od rána se tam střídají dechové soubory z České Republiky, většinou s jedním

⁶⁰ Pozn.: platí k červnu 2019

⁶¹ Slavnosti solné Zlaté stezky - Informační web Slavností solné Zlaté stezky. *Slavnosti solné Zlaté stezky - Informační web Slavností solné Zlaté stezky*[online]. Dostupné z: <https://slavnosti.prachatice.eu/>

významnějším interpretem, který se představí v hlavním čase programu. Do noci pak slavnost v parku zakončuje zábavová kapela. Program v Hospicovém Parku je určen především pro děti. Děti si mohou něco nechat namalovat na obličej, a mohou shlédnout také divadelní představení pod vedením DDM Prachatice. Parkán je více zaměřen na historii a na místní soubory. Jsou zde ustájené koně soumarů, vystupují zde skupiny historického šermu, taneční skupiny, kejklíři, a také místní interpreti. Na Velkém Náměstí se odehrává hlavní část programu, včetně rozsáhlých trhů. Hlavní program už v posledních letech příliš nesouvisí s historií solné Zlaté stezky, cílí spíše na mladší publikum. Vystupují zde známé české kapely, v roce 2019 například skupina Slza, Tlustá Berta, 100 zvířat, Vojtěch Dyk, Rybičky 48, atd. Slavnosti jsou vždy na náměstí ukončeny ohňostrojem, který je mnohem delší a velkolepější, než ten novoroční.

Sobotní program začíná kostýmovaným renesančním průvodem od prachatického gymnázia, kterého se každý rok účastní také Dechový orchestr Prachatice. Začátek je v 10 hodin, účastní se všechny soubory včetně soumarů a návštěvníků v historických kostýmech. Průvod končí na Velkém Náměstí.

Dechový orchestr Prachatice se Slavností solné Zlaté stezky účastnil každý rok, až do roku 2018. Hrával na hlavním pódiu na Velkém náměstí, a zahajoval sobotní program, který začínal po skončení velkého kostýmovaného průvodu.

4.2 FESTIVAL DECHOVÝCH ORCHESTRŮ PRACHATICE

Plán uspořádat festival dechových orchestrů byl v hlavě kapelníka Václava Franze již několik let. V roce 2012 se rozhodl festival uspořádat k příležitosti 700 let od první zmínky o městě Prachatice, a zároveň jako doprovodný program Slavností solné Zlaté stezky. Prvního ročníku festivalu se zúčastnily dva zahraniční orchestry, a jeden z jižních Čech. Z těch zahraničních to byl orchestr z chorvatské Virovitice, a orchestr z německého Durlangenu. Druhým jihočeským orchestrem byl Dechový orchestr ZUŠ Vimperk pod vedením Petra Staňka. První ročník festivalu byl jednodenní. V deset hodin vyšel průvod od prachatického gymnázia, ve kterém se představilo téměř 200 muzikantů. Aby dechovka rozezněla celé město, kopírovala se trasa průvodu, který

zahajuje Slavnosti solné Zlaté stezky. Po dvanácté hodině pak jednotlivé orchestry vystoupily na hlavním pódiu se svým vlastním programem, v pět hodin se odehrál monsterkoncert⁶². Večer pak na Velkém náměstí vystoupily rockové kapely. Prachatický Fadžitulikistulán, a kapela Max-Coverrock z německého Schwasch-Gmundu.

Druhý ročník festivalu kopíroval programem ročník první. Začalo se opět průvodem, na náměstí pak zazněly jednotlivé bloky orchestrů z Vimperka, Chorvatska, Slovinska a Německa. Program vyplnily domácí soubory, jako Klarinetový soubor Prachatice a pěvecký soubor Maraveja. Večer opět zazněla německá kapela Max-Coverrock.

V roce 2015 se festival po roční odmlce do Prachatic vrátil. Kapelník Václav Franz se rozhodl festival opět uskutečnit, po konzultaci a dohodě s vedením Kulturních a informačních služeb a Odboru kultury. Festival udělali společně s dalšími spolky, které přímo nejsou dechovými orchestry. Mohl se zúčastnit kdokoliv, kdo chtěl předvést co umí a navázat vzácné zahraniční kontakty. Vše se konalo týden před Slavnostmi solné Zlaté stezky. Ráno vyšel průvod městem od gymnázia kolem hradeb na Velké náměstí, kde se střídavě mezi vystoupením orchestrů střídaly spolky, které projevíly zájem. Odpoledne vyvrcholilo monsterkoncertem, a večer se jako každý rok konala rocková zábava. Vystoupily orchestry z Německa, Švýcarska, Slovinska a ze Zlína. Všichni účastníci byli ubytováni na internátu Střední pedagogické školy.

V roce 2016 se festival přejmenoval na Mezinárodní festival hudby. Bylo to hlavně z toho důvodu, aby se nezúčastňovaly pouze velké dechové orchestry, ale aby se zúčastnily i jiné soubory, taneční, pěvecké, i jiné. Změnilo se také místo konání festivalu. Tentokrát se festival konal na Parkáně, z důvodu domáctější a komornější atmosféry. Diváci mohli strávit den v příjemném prostředí, zatančit si a poslechnout si hudbu, a dát si také nějaké občerstvení. Parkán v tomto ohledu byl mnohem klidnějším místem, než Velké náměstí. V 10 hodin dopoledne vyšel průvod orchestrů od gymnázia až na Parkán, kde byli všichni přivítáni starostou města. Zúčastnily se orchestry

⁶² Monsterkoncertem se zakončuje každý festival dechových orchestrů (např. Kmochův Kolín, FEDO Štětí, atd.). Všechny orchestry zahrají dohromady společné skladby. Výběr skladeb je většinou na kapelnících orchestrů, kteří si pak danou skladbu také oddirigují.

z Němčic nad Hanou, Slovinska a Chorvatska. Do 17 hodin se pořádala jednotlivá vystoupení, poté se uskutečnil monsterkoncert. Účastníci dostali pamětní listy a následoval program, který byl nazván Tančírna pod širým nebem. Do půlnoci se zde střídaly kapely South Bohemia Big band Symphonic a kapela The Maso.

Festival byl spolupořádán s Odborem kultury a Informačními službami. Tyto instituce zajišťovaly technické zázemí, lavičky, rozvody elektřiny, zastřešení pódíí, i veřejné záchody. Finančně téměř celou akci zajišťoval sám kapelník Václav Franz. Z organizačních a finančních důvodů byl festival v roce 2016 zrušen.

4.3 ČERMÁKOVO VYSOKÉ MÝTO

Historie dětských dechových hudeb ve Vysokém Mýtě sahá až do 30. let minulého století, kdy zde řídil svůj orchestr Jan Čermák, autor jedněch z nejznámějších pochodů. Přehlídka dětských dechových orchestrů Čermákovo Vysoké Mýto se koná od roku 1993, na počest tohoto vynikajícího hudebníka a hudebního pedagoga. Orchestrů je vždy vybráno maximálně 8, jako hosté hrají orchestry z partnerských měst. Porota je složena z odborníků, vyhláší nejlepší kolektiv a uděluje další ocenění jednotlivcům a skupinám.⁶³ Součástí soutěže je také povinnost hrát jednu skladbu od Jana Čermáka (většina orchestrů si vybírá nechvalně známý pochod Břetislav). Také společné vystoupení orchestrů na závěr přehlídky se skládá pouze z Čermákových skladeb.

Součástí přehlídky je poutavý průvod městem s mažoretkami, a také zajímavé doprovodné programy. Přehlídka je velice prestižní, je tedy velikou odměnou, když se orchestr může pyšnit vítězstvím. Vítězný orchestr se může soutěže opětovně zúčastnit až po dvou letech.

Dechový orchestr ZUŠ Prachatice se zúčastnil v roce 2008. Od předsedy poroty získal cenu za vynikající sekci fléten, a sekce baskřídlovek dostala cenu za výkon ve

⁶³ Čermákovo Vysoké Mýto | Městský úřad Vysoké Mýto. *Městský úřad Vysoké Mýto* [online]. Copyright © 2012 [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: <http://urad.vysoke-myto.cz/archiv-zprav/143-ermakovo-vysoke-myto>

skladbě Pivoňka.

4.4 VÁNOČNÍ KONCERTY

Vánoční koncert bývá nedílnou součástí každého dechového orchestru. Tyto koncerty provází předvánoční atmosféra a také veliký zájem diváků, kteří si před Vánoci chtějí odpočinout a poslechnout si příjemnou hudbu. Vánoční koncerty Dechového orchestru Prachatice byly do roku 2009 pořádány v Městském divadle Prachatice, později, kvůli velkému zájmu diváků, v sále Národního domu. Cílem vánočních koncertů je, předvést divákům, kam orchestr za uplynulý rok pokročil. Nedílnou součástí jsou také hudební hosté, kteří koncerty zpestřují žánrovou obměnou. Dechový orchestr měl v minulosti hosty: pěvecký sbor Maraveja, Klarinetový soubor Prachatice, zpěvačky Martinu Pivoňkovou a Natálii Kubištovou, Mažoretky Prachatice, Mažoretky Premium Vimperk, a různé soubory ZUŠ.

Od roku 2018 se vánoční koncert pořádá v aule Gymnázia Prachatice.

4.5 ZLATÍ TRUBAČI

Zlatí trubači – tak se nazývá koncert, který se každý rok uskutečňuje na Štědrý den v poledne, na Velkém náměstí v Prachaticích. Členové dechového orchestru se sejdou a zahrají pásmo koled u Betléma, pod velkým vánočním stromem. První podnět dal kapelník Václav Franz v roce 2015. Původně mělo jít pouze o veřejné setkání členů dechového orchestru, ten již v roce 2015 neměl tolik vystoupení a členové se scházeli velmi omezeně. Účastníci se sešli na Velkém náměstí, zahráli si společně koledy, a poté poseděli v jedné z restaurací. Jelikož však město Prachatice nemá na Štědrý den žádný kulturní program, velmi rychle se povědomí o akci rozšířilo, a v roce 2018 se na náměstí sešlo na několik stovek diváků a posluchačů. Zlatí trubači se tak stali pěknou městskou tradicí, rodiče s dětmi si mohou přijít zazpívat koledy, a členové orchestru se rádi na Štědrý den setkají se svými přáteli.

5 SOUČASNOST DECHOVÉHO ORCHESTRU

Současnost dechového orchestru bohužel vůbec není pozitivní. Bez podpory základní umělecké školy do orchestru nepřichází noví, mladší členové. Starší členové mají z velké části rodiny, nebo odešli na vysoké školy do jiného města. S přibývajícím věkovým průměrem také klesá hráčská kvalita, většina dospělých muzikantů má hudbu již jen jako koníček, na své nástroje si jdou zahrát pouze jednou za čas. Samozřejmě se to nedá srovnat s orchestry, které mají ve svých řadách žáky ZUŠ, kteří jsou nuceni na své nástroje pravidelně cvičit, a udržovat se tak v kondici. Bez žáků základní umělecké školy se orchestr také nemůže zúčastňovat místních soutěží, pořádaných MŠMT.

Pan dirigent Václav Franz před lety navrhnul, aby se jeho postu ujal někdo jiný, mladší a nadšenější. Bohužel se nikomu do této nedocenené pozice nechce. Pokud již orchestr dostane nějakou nabídku vystoupení, je velice těžké těleso složit, aby byla obsazena každá sekce. Zkoušky se pořádají v zasedací místnosti dirigentovy firmy, a většinou se jich neúčastní příliš hráčů. Václav Franz se stále ze všech sil snaží orchestr udržet, jednou za čas pořádá aspoň posezení pro členy, ale pokud nepřijde nějaký zásadní impuls, orchestr ve velkém složení již pokračovat nebude.

Pravidelné vánoční koncerty, pořádané v prachatickém Národním domě, se přesunuly do auly Gymnázia Prachatice. V roce 2018 na tomto koncertě vystupovalo již pouze 21 členů bez dirigenta Václava Franze, který místo dirigování zasedl mezi hráče, a posílil sekci pozounů a baskřídlovek. Toto prořídnutí řad orchestru vedlo zapálené hráče k založení nové, menší skupiny, která je zaměřena pouze na dechovku.

Tato skupina, která si říká „Dechovka Prachatice – malá parta“, zahrála v květnu 2019 na koncertě pro prachatický Hospic, a hned poté se zúčastnila 20.

*Europameisterschaft der böhmisch-mährischen blasmusik*⁶⁴ v Rakousku. Jedná se o dvacátý ročník Mistrovství Evropy českomoravské dechové hudby. Prachatičtí si vedli skvěle, a přivezli 4. místo z 11 zúčastněných orchestrů.

⁶⁴ Překlad: 20. Mistrovství Evropy českomoravské dechové hudby

5.1 TOP BAND

Top Band je taneční orchestr, který vznikl během plesové sezóny 2002. Složení kapely bylo od počátku převážně z členů Dechového orchestru Prachatice, ale také z učitelů ZUŠ Prachatice. Do dnes je velmi vyhledávaným doprovodem městských plesů, maturitních plesů a všech akcí, kde je potřeba živá taneční hudba. Top Band byl dlouhá léta také účastníkem na Slavnostech solné Zlaté stezky, hrával před plným prachatickým náměstím těsně před půlnočním ohňostrojem, a dodával slavnostem řádnou večerní taneční atmosféru.

Od roku 2010 je zpěvačkou Top Bandu Natálie Kubištová, finalistka soutěže Československá Superstar 2013. Její působení v kapele je obrovským přínosem, díky jejímu nezaměnitelnému hlasu. V roce 2014 post kytaristy obsadil Karol Komenda, finalista stejné soutěže, a absolvent Konzervatoře Jaroslava Ježka v Praze.

5.2 SEZNAM ČLENŮ VELKÉHO DECHOVÉHO ORCHESTRU⁶⁵

Dirigent	- Franz Václav
Zpěv	- Pivoňková Martina
Pikola	- Kratochvílová Eliška
Flétna	- Jalůvková Alena
	- Kovaříková Klára
	- Kůrková Petra
	- Machalová Martina
	- Markovcová Kateřina
	- Mikolášková Jana
Klarinet	- Bauerová Lenka
	- Jungwirth David
	- Krejsa Antonín
	- Krejsa Tomáš

⁶⁵ Dechový orchestr Prachatice » Členové. *Dechový orchestr Prachatice*[online]. Dostupné z: <http://dopt.cz/132-2/>

	- Mayer Tomáš
	- Šimek Luboš
	- Zoch Ladislav
Saxofon	- Černá Jindřiška
	- Doležalová Lenka
	- Doležal Luboš
	- Kocábová Renáta
	- Kozlerová Anežka
	- Materna Lukáš
Trubka	- Fatka František
	- Fidler Ondřej
	- Kubát Michal
	- Kučerová Sára
	- Prokop Václav
	- Simandl Roman
	- Stehlík Milan ml.
	- Šindelář Josef
	- Šipan Petr
Tenor	- Kubíček Michal
	- Schwinger Vlastimil
Pozoun	- Grill Jindřich
	- Krakowitzer Jan
	- Pileček Jan
	- Pivoňka Stanislav
Trubka příznávka	- Jungwirth Tomáš
	- Sedlecký Matyáš
	- Stehlík Milan st.
Tuba	- Marek Jaroslav
	- Mikeš Vladimír
	- Postl Vít
	- Rosa Jan
Bicí	- Burda Vladislav
	- Hanžl Václav
	- Krejsová Martina

- Mašková Kristýna
- Vyskočil Jiří

ZÁVĚR

První část bakalářské práce je zaměřena na velké dechové orchestry. Popisuje jejich složení a fungování, a jejich vliv na kulturní dění v regionech. Cílem bylo ukázat, že členství v podobných tělesech v sobě má určité kouzlo, které doprovází hudebníky zbytkem celého života. Důkazem toho jsou řady odchovanců, působících v profesionálních orchestrech.

V další části práce se čtenář mohl seznámit s historií i současností Dechového orchestru Prachatice a ZUŠ Prachatice, a také s postavou Jana Markovce, který se nesmazatelně zapsal do života mnoha muzikantů.

RESUMÉ

Bakalářská práce, orientovaná na Dechový orchestr Prachatice, pojednává o dlouholetém fungování orchestru a jeho vlivu na hudební dění v okolí města Prachatice. Popisuje odchod orchestru ze Základní umělecké školy Prachatice, a dokazuje tak důležitost podpory základních uměleckých škol. Cílem práce bylo poukázat na pozitivní vliv dechových orchestrů na hudební rozvoj mladých muzikantů.

Bachelor thesis oriented on Brass orchestra Prachatice treats about longtime work and its influence on musical events in the city of Prachatice and its surroundings. It deals with leaving from the music school auspices and proves the importance of the support for music schools. The goal of this thesis was to point out the positive influence of brass orchestras on the musical development of young musicians.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

HANÁKOVÁ, Jitka. *Dechová hudba a možnosti jejího využití v hudební výchově*. Brno, 2013. Diplomová práce. Masarykova Univerzita

JANČÍKOVÁ, Tereza. *Vznik a vývoj české hudební školy v Prachaticích*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. str. 23

JELÍNEK, Jindřich. *Dětský dechový orchestr ZUŠ Vimperk a jeho vliv na utváření hudebních kariér jeho členů*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni.

KLÍMOVÁ, L., *70 let české hudební školy v Prachaticích*. 1996. Základní umělecká škola Prachatice

MARKOVEC, J. *30 let hudební školy ve Lhenicích*. 1997

STAŇKOVÁ, Petra. *Jiří Rada : Skladatelská a pedagogická činnost*. České Budějovice, 2001. 16 s. Absolventská práce. Konzervatoř v Českých Budějovicích

Státní okresní archiv Prachatice. *Hudební škola, lidová škola umění 1945 – 1988*. Sv.XV/13a. Zpráva o stavu škol. 1947

Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Pracovní smlouva*. 1926

Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Zápis ze schůze kuratoria*. 18. ledna 1927

Státní okresní archiv Prachatice. Svazek 1a. *Zápis ze schůze kuratoria*. 28. března 1937

WEISSOVÁ, Kateřina. *Almanach ZUŠ v Prachaticích 1926 – 2006*. Prachatice: ZUŠ Prachatice, 2006.

ZUŠ Prachatice. *Kronika 1958-2005*. Inv. Č. DKP A/213. Prachatice

Korespondence s Václavem Franzem

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

Čermákovo Vysoké Mýto | Městský úřad Vysoké Mýto. *Městský úřad Vysoké Mýto* [online]. Copyright © 2012 [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: <http://urad.vysoke-myto.cz/archiv-zprav/143-ermakovo-vysoke-myto>

Dechovka dostala v ZUŠce "padáka" - Prachatický deník. *Prachatický deník*[online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_orchestr20101003.html

Dechový orchestr Prachatice » Členové. *Dechový orchestr Prachatice*[online]. Dostupné z: <http://dopt.cz/132-2/>

Dechový orchestr Prachatice. *O nás. Dechový orchestr Prachatice* [online]. Dostupné z: <http://dopt.cz/o-nas/>

Hudba je krásný koníček, ale těžký chléb – Prachatický deník. *Prachatický deník* [online]. [cit. 26.06.2019]. Dostupné z https://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_stafeta20110502.html

Krumlovský dechový orchestr slavil 50 let - Českokrumlovský deník. *Českokrumlovský deník* [online]. Copyright © [cit. 22.04.2019]. Dostupné z: https://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/krumlovsky-dechovy-orchestr-slavil-50-let.html

Městský dechový orchestr ZUŠ Dačice. *Městský dechový orchestr ZUŠ Dačice* [online].

Copyright © 2011 [cit. 22.04.2019]. Dostupné

z: http://www.mdodacice.cz/?mn_page=3

[online]. Dostupné z: http://www.babouci.cz/cz/napsali_o_nas

Slavnosti solné Zlaté stezky - Informační web Slavností solné Zlaté stezky. *Slavnosti solné Zlaté stezky - Informační web Slavností solné Zlaté stezky*[online]. Dostupné z: <https://slavnosti.prachatice.eu/>

Velký muzikant Jan Markovec nás opustil: Prachatice. *Prachatice: Titulní stránka* [online]. Dostupné z: <https://www.prachatice.eu/velky-muzikant-jan-markovec-nas-opustil/d-27987>

Základní umělecká škola Josefa Kličky - KUFŘ - Dechový orchestr. *Základní umělecká škola Josefa Kličky - Úvod* [online]. Dostupné z: <http://www.zusklatovy.cz/index.php/92-vyucujici/hudebni-obor/145-kufr-dechovy-orchestr>

ZUŠ Vimperk - Úspěchy. *ZUŠ Vimperk - O NÁS* [online]. Dostupné z: <http://zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/uspechy>

PŘÍLOHY

Příloha I

Orchestrální sdružení města Prachatic (OSMP), 1959.

Foto: Almanach ZUŠ Prachatice

Příloha II

Dechový soubor LŠU Prachatice, setkání mládeže ve Vimperku rok 1977

Foto: Almanach ZUŠ Prachatice

Příloha III

Dechový soubor Podstřážanka na vystoupení na výstavě Země živitelka

Foto: Kronika ZUŠ Prachatice

Příloha IV

Poslední výroční koncert pod taktovou pana Markovce v prachatickém divadle v únoru 2000

Foto: Almanach ZUŠ Prachatice

Příloha V

Dechový orchestr ZUŠ Prachatice na nádvoří školy v roce 2007

Foto: Archiv DO

Příloha VI

Výroční koncert k 20. výročí fungování orchestru v Národním domě Prachatice 2010

Foto: Archiv DO

Příloha VII

Pan Jan Markovec diriguje Dechový orchestr Prachatice na koncertě k 20. výročí založení
Foto: Archiv DO

Příloha VIII

Dechový orchestr Prachatice v průvodu na Slavnostech solné Zlaté stezky Prachatice 2011
Foto: Oficiální stránky města Prachatice

Příloha IX

Dechový orchestr Prachaticice a Pražské mažoretky v Belgii 2012

Foto: Archiv DO

Příloha X

Mezinárodní festival velkých dechových orchestrů Prachaticice 2012 - Monsterkonzert

Foto: Prachatický deník

Příloha XI

Dechový orchestr Prachatice při posledním rozloučení se svým zakladatelem Janem Markovcem

Foto: Archiv DO

Příloha XII

Zlatí trubači na prachatickém Velkém náměstí – Štědrý den 2018

Foto: Archiv DO

Příloha XIII

Vánoční koncert v aule Gymnázia Prachatice 2018

Foto: Archiv DO

